

Braavo, Monika Wiesler! Braavo, Eldor Renter!

Rahvusoperi uuslavastus

«Viini veri»
Johann Straussi operett
Koreograaf ja lavastaja Monika
Wiesler (Austria)
Esietendus 5. veebruaril

VIRVE NORMET
muusikaajakirjanik

Taaslavastatud Johann Strauss juuniori operett ei pälvinud just erilist muusika-asjatundjate huvi. Saal oli aga pilgeni välja müüdnud ja loodetavasti saab see nii olema kümnete-kümnete «Viini vere» etenduste puhul. Siinkohal põgusaid muljeid esietenduselt 5. veebruaril.

Operetti peetakse meil publiku-tükiks, mis peab kokku tooma saalitäied lõõgastust ja lõbu otsivaid turiste, maarahvast ja pealinnapublikut. Esietenduse saalitäis sai seda lõbu «täie raha eest».

Tõlkija Neeme Kuningas, kes staažika lavastajana valdab hästi nii lavalolijate kui saalisistujate psühholoogiat, oli – nagu operetižanr lubab – pikkinud teksti ohtlalt repliike, mis on kõnekad just praegu meie poliitilises ning kultuurilises kontekstis.

Turistidest vaatajaile läheb loomulikult palju kaduma, nagu näiteks kupleerida «...kasiino, kus mängib Viio!...», aga kodurahvas saalis muidugi prahvatab naerma. Ja selliseid kohti on mitmeid. Kui juba kupleed nimetasin, siis selle

Rahvusoperis Estonia taaslavastatud «Viini vere» trupp on laval väga ühtlane, oluliste ärakukkumisteta.

Harri Rospu

esitaja Katrin Karisma laulis kõlava hääle, perfektse diktsiooni ja sisurõhkudega oma ainsa sooloonumbri üle-õhtumeeldejäävaks!

Sõnaseadmise kunst

Lavastaja Monika Wiesler on teinud kõik, et «karud tantsuma panna» – mõtlen siin kõiki mittetantsijaid, s.o lauljaid. Etenduse tempo on hea, tege-laskujud hästi valitud ja – mis

väga oluline – meie pikaajalisest klassideta ühiskonnast võrsunud näitlejatele on kätte antud lavaloo hierarhiliselt eri ühiskonnaklassi kuuluvate personide «mänguvõti» (*à la* leedi, priimabaleriin, toatüdruk).

Kohati esineb sellest küll väljalangemisi, kuid on ju ka alles esietenduste aeg! Küllap sisse-mängimisega tuleb lihv. Trupp on väga ühtne, s.o – ei ole teistest peajagu üle küündi-

vaid ei laululisi ega mängulisi osatäitmisi. Siiski on meeshäälled sümpaatsemad, rollid selgepiirilised ja kõigil neil on hea diktsioon, mida selle vaimuka ja tegevust kandva teksti puhul on lausa väga vaja.

Naisosatäitjatest tuleb korraliku «sõnaseadmise» peale Karisma toime veel Margit Saulep. Karakterrollides on samuti meesnäitlejad tooniandvad: sümpaatse, kuigi veel na-

tuke pingutatud osatäitmise saame Urmas Põldmalt karmerteenrina (ikka need ustavad ja koomilised leporellod, kes isandate patte varjama peavad!) ja suurepärase peaministri vürsti rolli teeb Voldemar Kuslap, kelle sõna- ja vokaalivalitsemine on selles etenduses ületamatu. Ega Mati Kõrtski «esimese armastaja» osas soovida jäta.

Järgitu imetlus kuulub Renter-Wiesleri kaunile koos-

tööle lavapildi, lavalise lähenduse, koloriidi, detailirohkuse, kostüümide jne jne leidmisel ja kujundamisel. Ja siis need tantustseenid (Monika Wiesler on ise ka koreograaf), mis on üht-aegu ILU teenistuses ja samal ajal ootamatult leidlikud, lausa vaimukad! Siin leiad seda viinilikku sära ja elegantsi, mida ootad kogu operetilt.

Kuulda vabadust

Oma muljed võtaksin kokku mõttega, millelt tabasin end avamängu ajal lavakujundust nautides: kui Suur Renter võtab seda operetti juba kolmandat korda lavale tuua-kujundada ja teeb seda sellise ilmse naudinguga, miks ei võiks siis vaatajana ma seda sama siiralt nautida?!

Kui nüüd aga mõttes kujutleda end «Viini vere» 20. või 40. etenduse vaatajaks, siis tahaksin loota vaid üht – et neiupeaosalised ületavad oma diktsiooniprobleemid ja orkester ning dirigent suudaksid praegust pisut nagu talupoeglikult «täistallalist» ¾-takti muusikat interpreteerida straussilikult, viinilikult, lennukalt, «ühe peale», nagu ütlevad muusikud.

Seega rohkem tahaks KUULDA vabadust, elegant-si, kergust ja mänglevat muusikarõõmu. Küll see saab siis ka lauljatele mõõtuandvaks.

P. S. Niisuguse šampanja-etenduse järel, kui oled saanud pretensionitult nautida nii ILU kui NALJA, tahaks ka ise juua klaasikese šampust sealsamas teatripuhvetis või talveaias. Kas seda rahvusoperilt tahta on väga palju?

«Viini veri» kolmandat korda Estonias

VIRVE NORMET
muusikaajakirjanik

Faktide poolelt: valsikuningas Johann Strauss juunior (25. oktoober 1825 – 3. juuni 1899) ei näinud ise opereti «Viini veri» esietendust, mis toimus just 25. oktoobril 1899.

See on tegelikult kombineeritud lavateos, mille muusika autoriks nimetame täie õigusega küll Johann Straussi, aga nn muusikalise dramaturgia autor ehk lavatüki tegelik kokkupanija on dirigent Adolf Müller.

Ligi seitsmekümnene helilooja oli sellise koostöövormiga päri ja nii pakub «Viini veri» meile igal ajahetkel Straussi parimaid valsse, galoppe, pol-

kasid ja imekauneid ansambleid.

Seos «tantsiva» Viini kongressiga, mida nii väga armastatakse rõhutada, on operetil küll vaid ajaloolise teadvustamise tasandil, tegevustikku see kuidagimoodi ei sekku. Küll aga annab inspiratsiooni lavastajale-koreograafile, kunstnikujundajale ja – mis ka oluline – rüütab vaataja jaoks etenduse kaugete aegade romantilisse pärlmutterloori.

Estonia teater on seda operetti lavastanud korda kolm: 1965 – lavastaja Paul Mägi; 1994 ja 2004 – lavastaja-koreograaf Monika Wiesler Viinist. Kunstnikutööd teeb praegu juba kolmandat korda Eldor Renter.

5. veebruari esietenduses laulsid-mängisid peaosi Voldeemar Kuslap, Mati Kõrts, Urmas Põldma, Tiiu Laur, Heli Veskus, Margit Saulep, väiksemates osades Katrin Karisma, Kalju Karask, Tiit Tralla, Olari Viikholm, Rostislav Gurjev, Alar Haak. Ja balletitrupp eesotsas vastupandamatult kauni solistidepaariga Marika Muiste – Vitali Nikolajev.

Nimetan tantsurühma üheks kandvamaks osaliseks lavastuses, kes teenis publikult kõige suuremaid vaheplause. Eks need olid ka aplausid Monika Wieslerile!

Rahvusoperi sümfooniaorkestrit dirigeeris Jüri Alpernten.